

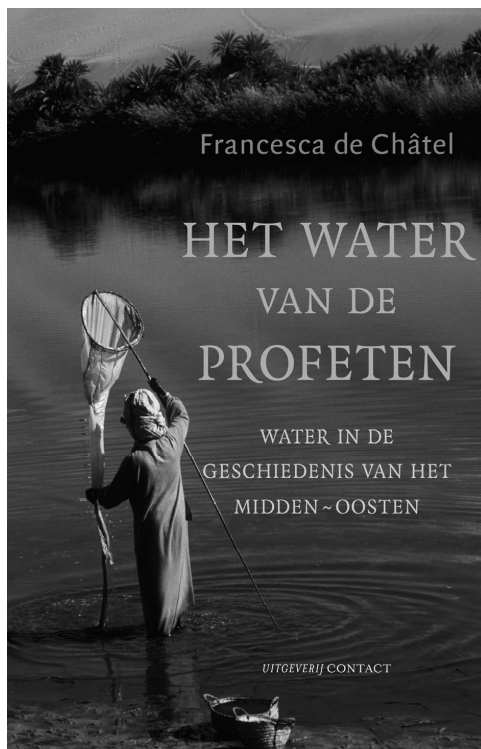
Het water van de profeten

Water in de geschiedenis van het Midden-Oosten

door Francesca de Châtel, Uitgeverij Contact, ISBN 90-254-1848-1, 2005.

Cultuur is onlosmakelijk verbonden met geschiedenis, een thema dat ook op het World Water Forum aan bod komt, en waaraan onder andere door Rijkswaterstaat wordt deelgenomen. In UNESCO-verband wordt ook vanuit Nederland, in samenwerking met de International Water History Association, gewerkt aan een boekenreeks over de geschiedenis van water in relatie tot het belang van water voor de ontwikkeling van beschavingen. Buiten deze kaders, maar daarom niet minder interessant, is onlangs het boek «Het water van de profeten» verschenen, van de schrijfster Francesca de Châtel. De ondertitel luidt 'Water in de geschiedenis van het Midden-Oosten'. De invalshoek van diverse culturen en geloven in een streek die gekenmerkt wordt door enerzijds droogte en anderzijds een sterke bevolkingsgroei schetst een beeld van toenemende druk op de ketel. Naar het zich laat aanzien zal de druk voorlopig nog toenemen. "De mensen in de regio gebruiken water meestal zonder na te denken", schrijft De Châtel, die van Marokko door Noord-Afrika en het Midden-Oosten naar Turkije reisde. Het boek vormt een journalistiek reisverslag waarin watergebruik, cultuur en religie de met elkaar verwoven rode draden zijn.

Hoe voelt het om je gezin te onderhouden als er maar één dag per week water uit de kraan komt? In een stijl die nu eens persoonlijk, dan weer zakelijk is beschrijft De Châtel hoe taxichauffeurs in Damascus – met een gemiddelde neerslag van nog geen 150 mm per jaar – op hete zomerdagen met een tuinslang hun auto wassen, terwijl buiten de stad de boeren al lange tijd met een watertekort kampen. De betekenissen van water in de islam, het jodendom en het

christendom worden naast elkaar gelegd en antieke irrigatie- en drinkwatersystemen worden onder de loep genomen. De Châtel beschrijft de traditionele waterwetgeving in de Arabische wereld en ook de toenemende waarde van water, in de brede zin: voorbij aan louter de financiële aspecten. Ook hier is overbevolking de eerste oorzaak van de problemen, een oorzaak die nog steeds op grote schaal wordt genegeerd bij het zoeken naar oplossingen. De verdeling van het water uit de Nijl, de Jordaan, Tigris en Eufraat, alsmede de bouw van een dam van gigantische omvang in Libië komen aan de orde tijdens bezoeken die de auteur aan de betreffende gebieden brengt. Waar ze ook is, overal bevraagt ze de mensen naar hun mening, onderzoekt ze de diepere achtergronden van het handelen, of het juist niet handelen. Op zoek naar oplossingen komt ze langs qanatrestauratieprojecten en ontmoet ze gepassioneerde onderzoekers van planten die zout en droogte kunnen verdra-

gen. De bottom-line is dat een uiteindelijke oplossing waarschijnlijk ligt in een verandering van de opvattingen over water bij de gebruikers.

Michael van der Valk